

MOLNÁR VILMOS

Kőrösi Csoma Sándor csodálatos cselekedetei (Részletek egy hosszabb ciklusból)

Kőrösi Csoma Sándor mesét mond

Mikor Kőrösi Csoma Sándor kelet felé tartva átkelt az Eufráteszen, szíve szerint elkerülte volna Bagdadot, nem szerette a nagyvárosi tumultust. De utolsó tartózkodási helyéről azt írta az otthoniaknak, legközelebb oda küldjék a leveleit. Így mégiscsak Bagdad felé fordította az apostolok lovát. Azzal vigasztalódott, egy ekkora városban sok náció képviselője verődik össze, lesz alkalma gyakorolni a könyvekből elsajátított idegen nyelveket. Az sem kizárt, hogy a szélrózsa minden irányából érkező kereskedők és zarándokok valamelyike hallott valamit a magyar őshazáról.

Bagdadban a főmufti éppen mesemondó versenyt rendezett. Az ezeregy éjszaka meséit már betéve tudta, valami újra, meghökkentőre vágyott. Meghagyta a városkapu őreinek, ha távolról jött idegent látnak, vezessék hozzá. Úri koszt-kvartélyt ad minden vándornak, csak meséljen valami meglepőt. Aki a legmegdöbbentőbb mesét mondja, egy teli erszény aranyat kap ráadásként.

Így vezették Kőrösi Csoma Sándort is a főmufti díszes házába, ahol a belső udvarban már javában folyt a mesélés. Ő szerényen meghúzódott egy sarokban, onnan hallgatta a sok cifra, tekervényes történetet. Mind arról szóltak, hogy a főhős valamiképpen boldog szeretne lenni, csakhogy ennek ezer és egy akadálya van. Hogyan lehet elhárítani ezeket az akadályokat, el lehet-e hárítani egyáltalán – ekörül forgott minden mese cselekménye. Ám úgy nézett ki, a főmufti nem leli örömét bennük, egyre fásultabban hallgatta, ezer és egy ilyen történetet hallott már.

Kőrösi Csoma Sándor kevés beszédű ember volt, nem szerette fölöslegesen jártatni a száját. Csak ült és hallgatta a többieket. De olyan beszédesen tudott hallgatni és nézni, annyi minden volt a tekintetében, hogy szinte győztesnek nyilvánították anélkül, hogy szólt volna egy árva szót is. Mikor aztán sorra került, mindenki eltátotta a száját, európai létére milyen szépen beszél arabul. Azzal kezdte, nézzék el neki, amiért nem ismer olyan hosszú, kacsaringós meséket, mint az előző mesemondók. Ahonnan ő jön, ott kurtább mesék teremnek a fogak között. Talán mert az ottani hallgatóság folyton el kell nyargaljon pityókát ültetni vagy szénát

csinálni, s ha pont nincs szezonja ezeknek, akkor fáért az erdőbe, azt mindig. De egy rövid mesét ő is tud a boldogságról, engedelmeikkel elmondja.

Egyszer egy király beteg lett, s az orvosai megállapították, csak akkor gyógyul meg, ha felveszi egy boldog ember ingét. Évekig kerestették az országban, s még külföldön is, hogy egy boldog embert leljenek, akitől elkérhetik az ingét. De sehol nem találtak egyet sem. Még a leggazdagabbaknak, legsikeresebbeknek is akadt valami gondjuk-bajuk, amitől nem volt teljes a boldogságuk. Végül a király maga indult boldog embert keresni. Egyszer egy erdőszéli rozszant kunyhó előtt ment el, melyből vidám énekszó hallatszott ki. Nem fűzött hozzá nagy reményeket, de bekopogott. Odabent az asztal körül egy szegény szénégető ült a feleségével s gyermekeivel, csattantak ki mind az egészségtől. Éppen túl voltak a vacsorán, ami pár darab héjában főtt pityókából állt. Jókedvükben nótára gyűjtöttek. A király megkérdezte a szénégetőt: – Mondd meg, te szegényember, boldog vagy-e most? – Igen, felséges királyom, egészen boldog vagyok. – Nosza, add ide gyorsan az ingedet, megadok érte bármennyi aranyat! – Adnám én jó szívvél, felséges királyom, de nekem nincs ingem!

Hökkent csend támadt a főmufti házában, aztán megeredt a nyelve mindenkinek. Egymás szavába vágva dicsérték a történetet. Kőrösi Csoma Sándor mosolyogva hallgatta, hányan hányféle mély értelmet vélnek kihámozni a meséből. A főmufti rohanvást hozta a teli erszény aranyat.

Az aranyakat osszák szét a többi mesélő között, rendelkezett Kőrösi Csoma Sándor, szegény mesemondók kiteszik a lelküket is, többnyire mégis silány a fizetségük. Legalább most legyen vasárnapjuk. Ő csak annyit kér a főmuftitól meg a jelenlévőktől, mondhasson el még egy mesét. Ez nem a boldogságról szól, de úgy hiszi, a hallgatóságnak tetszeni fog ez is. A jelenlévők a főmuftival az élen lelkesen biztatták, fogjon bele az új mesébe.

Kőrösi Csoma Sándor akkor mesélni kezdett a magyarok őshazájáról. Hogy nem lehet pontosan tudni, hol van, de keresése megér minden áldozatot. Nemes célért érdemes lemondani a boldogságról is. S csak mondta, csak mondta a magyarok őshazáját, úgy átszellemülve, hogy egy idő után pár centivel a padló felett lebegett, pedig nem is állt repülőszőnyegen. A hallgatóság csillogó szemekkel hallgatta, szinte lebegni kezdtek ők is. Az az igazán jó mese, fejezte be végül, amelyikben a mesélő egyszerre szereplő is.

Lett nagy kiabálás, hangzavar megint, egy csomóan nyomban indulni akartak felkutatni a magyar őshazát, maguk is szereplőkké válni ebben a történetben. De Kőrösi Csoma Sándor

leintette őket. Van még más mese elég, mondta, ez a vidék híres erről. Mindenki találja meg a sajátját, abban legyen szereplő! Adjon nekik ehhez Allah szerencsét, ezerszer és egyszer!

Nemsokára, miután feltöltötte szerényre szabott készleteit, Kőrösi Csoma Sándor folytatta útját kelet felé, megkeresni a magyar őshazát. A mesemondó verseny résztvevői közül sokan elkísérték Bagdad végébe, hogy ott vegyenek búcsút tőle. Merengve nézték távolodó alakját, amely lassan tovatűnt, mint egy tábortűz mellett elmondott mese az éjszakában, ha elhallgat a mesemondó.